

Paroda „Išplėšti iš Tėvynės delnų“ primena sovietinio genocido aukas

NUSIPELNĘ ATMINIMO

Praeities migloje paskendo II pasaulinio karo, pokario rezistencijos ir tremimų baisumai, tačiau kad ir kiek praeitų metų, šių įvykių pamiršti negalima. Jie – skaudus istorijos puslapis, mūsų patriotizmo ir tėvynės meilės pamatas.

Suvalkijos (Sūduvos) kultūros centras-muziejus jau daugiau tris dešimtmečius kaupia tremties istorijos archyvą. Fonduose saugoma per 6 tūkstančius vertingų eksponatų: nuotraukos, prisiminimai, dokumentinė medžiaga, asmeniniai daiktai ir kitos tremties relikvijos. Jau tapo tradicija kasmet parodomis ir renginiais paminėti tremčių sukaktis, kartu su buvusiais tremtiniais aplankyti svarbiausius paminklus.

Prisimenant prieš 80 metų įvykusią Lietuvos okupaciją ir sovietinį tautos genocidą Paežerių dvaro ledainėje yra parengta paroda „Išplėšti iš Tėvynės delnų“. Ekspozicijos nuotraukos ir daiktai primena skaudžius tremtinių likimus, išgyvenimus Sibire ir tolimiausiuose Rusijos pakraščiuose. Fotografijose užfiksuotas atšiaurus gamtovaizdis, gyvenamieji barakai, darbai miškuose ir *sovchozų* (sovietinių ūkių) laukuose, tremtinių laisvalaikis, šeimų šventės, kapinės ir kapai.

Net ir sunkiomis sąlygomis mūsų žmonės išliko orūs, laikėsi tėvų įsikiepytą tradiciją ir svajojo kada nors sugrįžti gimtinėn.

▲ Ekspozicijoje rodomi daiktai anuomet tremtiniais padėjo neprarasti tikėjimo ateitimi, o mums liudija istoriją. Kęstučio INKRATOS nuotr.

Juos stiprino malda, šeimų tarpusavio bendravimas, kūryba.

Nuo rūsčių prižiūrėtojų išsaugotos maldaknygės, kryželiai, iš duonos lipdyti mažučiai rožiniai, antkapinės plokštės, sušaudytos knygos, Vidos Jucaitytės-Stoškuvienės išsaugoti vaikiški veltinukai, šimtasiūlis vatinukas – svarbiausios tremties relikvijos. A. Juraičio, Alvito valsčiaus darbuotojo J. Samuolio rašyti laišakai, politinio kalinio Juodkojo užrašai, partizano J. Juraičio, politinių kalinių E. Nešukaitytės-Kriščiūnienės,

O. Juodaitienės, L. Gelgotaitės-Puniškienės išsaugoti atminimų bloknatai, piešiniai liudija apie jaunatviškas svajones ir didžiulę viltį. Politinės kalinės Marijonos Želvytės iš Mordovijos lagerių parvežti žėručio gabaliukai, užrašyti prisiminimai ir dainos, pačios gaminti atvirukai primena Želvių šeimos iš Sausininkų kaimo tragišką likimą, rodo paprastos kaimo merginos darbštumą ir talentą. Daugybė rankdarbių, pačių gaminti suvenyrai, atvirukai liudija, kad ir sunkiomis sąlygomis žmonės gražino savo aplinką,

Tremčiai skirta paroda jau veikia Paežerių dvaro ledainėje. Vasarą galite ją lankyti ir apžiūrėti.

stengėsi pradžiuginti savo artimuosius.

Praeities metais tremties fondą papildė Micutų, Povilaičių šeimų išsaugotos vertybės, Broniaus Dlungausko globėjos perduota kūryba ir asmeniniai daiktai. Sukaupti eksponatai primena 1941 m. birželio 14–18 d., 1948 m. gegužės 22 d., 1949 m. kovą, 1951 m. rudenį vykusius didžiuosius tremimus ir daugiau kaip 5 tūkstančius mūsų rajono gyventojų, nukentėjusių nuo sovietinio genocido. Kartu prisimename mokytoją ir tremtinį, Vinco Kudirkos klėtelės-muziejaus kūrėją bei ilgametį saugotoją Stasį Ankevičių, pažymėdami jo gimimo 115-ąsias metines.

Apsilankykite Paežerių dvare, tremčiai skirtoje parodoje, – praturtinsite savo istorijos žinias ir kartu pagerbsite genocido aukų atminimą.

Elena RUPEIKIENĖ
Suvalkijos (Sūduvos) kultūros
centro-muziejaus istorikė

Projektą „Laisvės pamokos“
remia Spaudos, radijo ir
televizijos rėmimo fondas

